Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (drugo vijeće)

6. listopada 2015.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Tržište natrijevog klorata u EGP-u – Odluka o izmjeni kojom se skraćuje utvrđeno trajanje sudjelovanja u zabranjenom sporazumu – Izračun novčane kazne – Zastara – Članak 25. Uredbe (EZ) br. 1/2003“

U predmetu T-250/12,

Corporación Empresarial de Materiales de Construcción, SA, ranije Uralita, SA, sa sjedištem u Madridu (Španjolska), koji zastupaju K. Struckmann, *avocat*, i G. Forwood, *barrister*,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju su u početku zastupali N. von Lingen, R. Sauer i J. Bourke, a zatim M. Sauer i J. Norris-Usher, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva za poništenje članka 1. stavka 2. i članka 2. Odluke Komisije C (2012) 1965 *final* od 27. ožujka 2012. o izmjeni Odluke C (2008) 2626 *final* od 11. lipnja 2008. o postupku primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38.695 – Natrijev klorat).

OPĆI SUD (drugo vijeće)

u sastavu: M. E. Martins Ribeiro, predsjednica, S. Gervasoni i L. Madise (izvjestitelj), suci

tajnik: C. Kristensen, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. studenoga 2014.,

donosi sljedeću

Presudu

Okolnosti spora

1 Tužitelj, Corporación Empresarial de Materiales de Construcción, SA, ranije Uralita, SA, je dioničko društvo španjolskog prava. On je 1992. osnovao društvo Aragonesas Industrias y Energía, SA. Do 1994. držao je 100% udjela u navedenom dioničkom društvu. U prosincu 1994. prenio je sve kemijske

* Jezik postupka: engleski

djelatnosti tog dioničkog društva na holding društvo nazvano Energía y Industrias Aragonesas EIA, SA (u daljnjem tekstu: EIA) koje je prethodno osnovao. Nakon postupka pripajanja u 2003. on je pripojio EIA-u i ponovno držao 100% udjela u istom dioničkom društvu. On je 2. lipnja 2005. prenio na Ercros Industrial, SAU (u daljnjem tekstu: Ercros) predmetno dioničko društvo koje je postalo Aragonesas Industrias y Energía, SAU (u daljnjem tekstu: Aragonesas).

2 Dana 28. ožujka 2003. zastupnici društva EKA Chemicals AB (u daljnjem tekstu: EKA), društva sa sjedištem u Švedskoj, podnijeli su zahtjev za oslobađanje od kazni ili, podredno, za smanjivanje kazni, na osnovi Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2002., C 45, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 62., u daljnjem tekstu: Obavijest o suradnji iz 2002.) u pogledu postojanja zabranjenog sporazuma u industriji natrijevog klorata.

3 Komisija Europskih zajednica je 30. rujna 2003. donijela odluku o uvjetnom oslobađanju EKA-e od kazni u skladu s člankom 15. Odluke o suradnji iz 2002.

4 Komisija je 10. rujna 2004. uputila više društava, među ostalim i Aragonesasu, zahtjeve za pružanje informacija u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. UFEU-a] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.). Aragonesas je 3. i 9. prosinca 2004. odgovorio na te zahtjeve za pružanje informacija.

5 Između 13. studenoga 2006. i 11. travnja 2008. Komisija je uputila više društava zahtjeve za pružanje informacija u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe br. 1/2003, među ostalim i Aragonesasu, i to 13. studenoga 2006., 8. veljače 2007., 12. ožujka 2007. i 11. travnja 2008., te tužitelju 8. veljače 2007., 20. travnja 2007. i 11. travnja 2008.

6 Komisija je 27. srpnja 2007. donijela obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku čiji su adresati bili, među ostalim, Aragonesas i tužitelj. U određenom roku Aragonesas i tužitelj dostavili su Komisiji svoja očitovanja o toj obavijesti.

7 Tužitelj je 20. studenoga 2007. ostvario svoje pravo da ga Komisija usmeno sasluša.

8 Komisija je 11. lipnja 2008. donijela Odluku C (2008) 2626 *final* o postupku primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38.695 – Natrijev klorat) (u daljnjem tekstu: Odluka iz 2008.). U toj odluci ona je zaključila da je Aragonesas sudjelovao u predmetnim protutržišnim praksama između 16. prosinca 1996. i 9. veljače 2000.

9 Prvo, što se tiče tužitelja, Komisija je u uvodnim izjavama 416. do 426. i 455. do 468. Odluke iz 2008. ocijenila u bitnome da je tužitelj izravno, ali i neizravno putem EIA-e, izvršavao odlučujući utjecaj na strateško usmjerenje i globalnu poslovnu politiku Aragonesasa. Drugo, Komisija je zaključila da je s obzirom, s jedne strane, na pretpostavku prema kojoj je EIA izvršavala odlučujući utjecaj na Aragonesas jer je držala cijeli njegov kapital u trenutku povrede i, s druge strane, na ostale čimbenike iznesene u Odluci iz 2008. EIA barem stvarno izvršavala odlučujući utjecaj na ponašanje Aragonsesasa, tako da je EIA kao subjekt koji je s Araganeseasom bio dio poduzetnika koji je počinio povredu bila odgovorna za protupravno ponašanje navedenog poduzetnika. Stoga, budući da je 2003. EIA bila pripojena tužitelju i da je tužitelj postao njezin slijednik, u pravnom i ekonomskom pogledu, Komisija je ocijenila da je tom istom prilikom odgovornost EIA-e u pogledu protupravnog ponašanja predmetnog poduzetnika bila prenesena na tužitelja.

10 Slijedom toga je u uvodnim izjavama 469. do 487. do 489. Odluke iz 2008. Komisija zaključila da postoji solidarna odgovornost Aragonesasa i tužitelja za povredu koju je Aragonesas počinio između 16. prosinca 1996. i 9. veljače 2000.

11 Stoga je Komisija u članku 1. točkama (g) i (h) Odluke iz 2008. zaključila da su Aragonesas i tužitelj povrijedili članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o EGP-u jer su od 16. prosinca 1996. do 9. veljače 2000. sudjelovali u nizu sporazuma i usklađenih djelovanja.

12 U članku 2. točki (f) Odluke iz 2008. Komisija je Aragonesasu i tužitelju solidarno izrekla novčanu kaznu u iznosu od 9 900 000 eura.

13 U članku 4. Odluke iz 2008. Komisija je navela adresate navedene odluke, među kojima su bili Aragonesas i tužitelj.

14 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 26. kolovoza 2008. Aragonesas je podnio tužbu za poništenje Odluke iz 2008. u dijelu u kojem se odnosi na njega. Ta je tužba upisana pod brojem predmeta T-348/08. Aragonesas je u bitnome osporavao svoje sudjelovanje u predmetnim protutržišnim praksama između 16. prosinca 1996. i 9. veljače 2000., a time i ukupni iznos novčane kazne koja mu je izrečena.

15 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 26. kolovoza 2008. tužitelj je podnio tužbu za poništenje Odluke iz 2008. u dijelu u kojem se odnosi na njega. Ta je tužba upisana pod brojem predmeta T-349/08. Tužitelj je u bitnome osporavao odluku Komisije da mu se pripiše protupravno ponašanje koje se stavlja na teret Aragonesasu i da mu se solidarno s njim izrekne novčana kazna.

16 Tužitelj je 16. rujna 2008. privremeno platio iznos novčane kazne koja mu je u Odluci iz 2008. bila izrečena solidarno s Aragonesasom.

17 Presudom od 25. listopada 2011., Aragonesas Industrias y Energía/Komisija (T-348/08, Zb., u daljnjem tekstu: presuda Aragonesas, EU:T:2011:621), Opći sud je proglasio i presudio kako slijedi:

1. Poništava se članak 1. točka (g) Odluke Komisije C (2008) 2626 *final* od 11. lipnja 2008. o postupku primjene članka [101.] UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38.695 – Natrijev klorat) u dijelu u kojem je Komisija Europskih zajednica tamo utvrdila [Aragonesasovu] povredu za razdoblja između, s jedne strane, 16. prosinca 1996. i 27. siječnja 1998. i, s druge strane, između 1. siječnja 1999. i 9. veljače 2000.

2. Poništava se članak 2. točka (f) Odluke C (2008) 2626 *final* u dijelu u kojem je utvrđen iznos novčane kazne od 9.900.000 eura.

3. Tužba se u preostalom dijelu odbija.

[...]“

18 U točki 247. presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud je odlučio „prihvatiti prvi dio prvog tužbenog razloga kao djelomično osnovan u dijelu u kojem je Komisija [bila] počinila pogrešku zaključivši u odluci [iz 2008.] da je [Aragonesas] sudjelovao u predmetnoj povredi, s jedne strane, između 16. prosinca 1996. i 27. siječnja 1998. i, s druge strane, između 1. siječnja 1999. i 9. Veljače 2000.“.

19 U točki 258. presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud je s obzirom na zaključke izvedene u točki 247. navedene presude odlučio „prihvatiti kao osnovan drugi dio drugog tužbenog razloga koji se temelji na tome da je Komisija počinila pogrešku u ocjeni u pogledu izračuna trajanja tužiteljevog sudjelovanja u povredi“.

20 U točki 302. presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud je što se tiče drugog tužbenog razloga zaključio da je valjalo „djelomično prihvatiti drugi tužbeni razlog jer je trajanje povrede koju je tužitelj počinio, a kako ga je Komisija utvrdila u svrhu izračuna novčane kazne koju mu je izrekla, [bilo] pogrešno“.

21 U točki 303. presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud je zaključio da je valjalo „djelomično prihvatiti zahtjev za poništenje odluke [iz 2008.] u dijelu u kojem je u njezinom članku 1. Komisija zaključila da je [Aragonesas] sudjelovao u povredi između 16. prosinca 1996. i 27. siječnja 1998. te između 1. siječnja 1999. i 9. veljače 2000., te u njezinom članku 2. utvrdila iznos novčane kazne od 9 900 000 eura“.

22 Naposljetku, u točki 307. presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud je osobito podsjetio da je Komisija bila dužna provesti zaključke donesene u točki 303. navedene presude.

23 Presudom od 25. listopada 2011., Uralita/Komisija (T-349/08, u daljnjem tekstu: presuda Uralita, EU:T:2011:622), Opći sud je u cijelosti odbio tužiteljevu tužbu kao neosnovanu.

24 Dopisom od 5. prosinca 2011. Komisija je obavijestila tužitelja i Aragonesas o zaključcima presude Aragonesas koje namjerava poštovati, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621). Po toj je osnovi u pogledu Aragonesasa navela da kolegiju povjerenika namjerava predložiti da mu se izrekne novčana kazna u novom iznosu u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe br. 1/2003 u odnosu na razdoblje povrede koje je potvrđeno presudom Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621). Što se tiče tužitelja, on je naveo da iako je u presudi Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622), Opći sud u cijelosti odbio tužbu tako da je novčana kazna koja mu je izrečena Odlukom iz 2008. zadržana u odnosu njega, on namjerava kolegiju povjerenika predložiti, s jedne strane, izmjenu trajanja povrede u kojoj je bio sudjelovao, tako da se podudara s razdobljem utvrđenim u odnosu na Aragonesasa, i, s druge strane, odgovarajuće smanjivanje iznosa novčane kazne koja je tužitelju izrečena solidarno s Aragonesasom. Istovremeno s dopisom od 5. prosinca 2011. Komisija je tužitelju i Aragonesasu uputila zahtjev za pružanje informacija radi dovršetka svojeg prijedloga kolegiju povjerenika.

25 Dopisom od 19. prosinca 2011., odgovarajući na dopis od 5. prosinca 2011., Aragonesas i tužitelj iznijeli su Komisiji da su oni, iako ne dijele njezino stajalište u pogledu zaključaka presude koji se u pogledu ovog potonjeg dopisa moraju izvesti iz presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), odgovorili na zahtjev za pružanje informacija kako bi ishodili povrat barem dijela iznosa novčane kazne koja im je solidarno izrečena Odlukom iz 2008. Oni su pojasnili da navedeni dopis nije utjecao na njihov pravni položaj.

26 Dopisom od 23. siječnja 2012. tužitelj je, prvo, obavijestio Komisiju da je nakon njegova pripajanja Ercrosu Aragonesas prestao postojati s danom 31. svibnja 2010. Drugo, naveo je da iako Aragonesas ostaje solidarno odgovoran za predmetnu povredu za razdoblje koje Opći sud nije poništio u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), u skladu s ugovorom o kupnji dionica koji je potpisao s Ercrosom, on jedini preuzima financijsku odgovornost za plaćanje svih kazni koje će biti izrečene na temelju odluke o izmjeni povodom navedene presude kao i presude Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622). U navedenom dopisu on je, među ostalim, naveo sljedeće:

„[…] Uralita stoga bez zadrške priznaje svoju odgovornost za povredu u razdoblju od 28. siječnja 1998. do 31. prosinca 1998. u okviru postupka koji je Komisija pokrenula u predmetu 38.695 – Natrijev klorat.

S obzirom na prethodno navedeno i vodeći računa o svojem interesu da odluka o izmjeni bude donesena i da joj privremeno podmirena novčana kazna bude vraćena u što kraćem roku, Uralita je suglasna s činjenicom […] da će je se smatrati jedinom odgovornom za podmirivanje svake novčane kazne utvrđene takvom odlukom za razdoblje povrede utvrđene u presudi [Aragonesas, točka 17. *supra*

(EU:T:2011:621)], to jest za razdoblje od 28. siječnja 1998. do 31. prosinca 1998. i da će se svaku odluku o izmjeni moći uputiti samo njoj, a da nijedna druga postupovna radnja osim dopisa datiranog 5. prosinca 2011. koji sadrži činjenično stanje nije potrebna.“

27 Komisija je 27. ožujka 2012. donijela Odluku C (2012) 1965 *final* o izmjeni Odluke C (2008) 2626 *final* od 11. lipnja 2008. o postupku primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38.695 – Natrijev klorat) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka). Na temelju pobijane odluke Komisija je podsjećajući na okolnosti spora, a osobito to da je Opći sud u presudi Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622), u cijelosti odbio tužiteljevu tužbu protiv Odluke iz 2008., zaključila da se zadržava novčana kazna od 9 900 000 eura, koja mu je izrečena. Ipak, u uvodnim izjavama 8. i 9. pobijane odluke Komisija je navela kako slijedi:

„(8) Iako je Opći sud odbio Uralitinu tužbu za poništenje Odluke [iz 2008.], Komisija ipak smatra da je vodeći računa o djelomičnom poništenju iz presude Aragonesas [točka 17. *supra* (EU:T:2011:621)], svrsishodno razdoblje povrede u pogledu Uralite skratiti na razdoblje utvrđeno u [gore navedenoj] presudi Aragonesas, to jest od 28. siječnja 1998. do 31. prosinca 1998.

(9) Osim toga, vodeći računa o posebnim okolnostima predmeta, a osobito o Uralitinim izjavama sadržanima u njezinu dopisu od 23. siječnja 2012. […] i o činjenici da je Uralita već privremeno platila Komisiji ukupni iznos novčane kazne [izrečene Odlukom iz 2008.,] u rokovima određenim tom odlukom, Komisija je odlučila izmijeniti odluku u dijelu u kojem je donesena i dostavljena Uraliti, i to:

a) skraćivanjem trajanja sudjelovanja u povredi na razdoblje između 28. siječnja 1998. i 31. prosinca 1998.; i

b) određivanjem, na temelju članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, novčane kazne koja odgovara trajanju tog revidiranog razdoblja povrede i za čije plaćanje će se Uralitu smatrati odgovornom.“

28 U vezi s novim izračunom iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, Komisija je primijenila iste parametre koji su bili korišteni u Odluci iz 2008., uz iznimku koeficijenta množenja koji se odnosi na trajanje i koji je utvrdila na 0,91 kako bi odražavao kraće trajanje razdoblja povrede.

29 Što se tiče kamata nastalih po osnovi iznosa novčane kazne od 9 900 000 eura izrečene Odlukom iz 2008., od njezina privremenog plaćanja od strane tužitelja, Komisija je u uvodnoj izjavi 11. pobijane odluke zaključila da „s obzirom da je Opći sud potvrdio [tužiteljevo] sudjelovanje u povredi za razdoblje između 28. siječnja 1998. i 31. prosinca 1998., kamate na iznos novčane kazne određene ovom odlukom […] pripadaju njoj te ih stoga zadržava“.

30 Izreka pobijane odluke glasi kako slijedi:

„Članak 1.

Odluka [iz 2008.] mijenja se kako slijedi:

1) Članak 1. točka (h) zamjenjuje se sljedećim tekstom:

‚h) Uralita SA, od 28. siječnja 1998. do 31. prosinca 1998.’

2) Članak 2. prvi stavak točka (f) zamjenjuje se sljedećim tekstom:

‚f) Uralita SA: 4.231.000 eura.’

Članak 2.

Kamate na iznos privremeno plaćene novčane kazne od 4 231 000 eura, koje teku od 16. rujna 2008., pripadaju Komisiji.

Članak 3.

Adresat ove odluke je:

Uralita […]“

31 Komisija je 3. travnja 2012. tužitelju vratila iznos od 5 981 569 eura. Taj je iznos bio izračunat na osnovi razlike između novčane kazne u iznosu od 9 900 000 eura izrečene u Odluci iz 2008. (u daljnjem tekstu: početna novčana kazna) i novčane kazne u iznosu od 4 231 000 eura izrečene u pobijanoj odluci i uvećane za kamate primjenjive na tu razliku počevši od privremenog plaćanja početne novčane kazne.

Postupak i zahtjevi stranaka

32 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 5. lipnja 2012. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

33 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

— poništi članak 1. stavak 2. pobijane odluke u dijelu u kojem mu je izrečena novčana kazna od 4 231 000 eura;

— poništi članak 2. pobijane odluke;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

34 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije tužbu;

— naloži tužitelju snošenje troškova.

Pravo

35 U prilog tužbi tužitelj ističe dva tužbena razloga. Prvi se temelji na povredi članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003. Drugi se temelji na povredi članka 266. UFEU-a.

36 Komisija osporava osnovanost dvaju tužbenih razloga koje tužitelj ističe. Uvodno ona u bitnome ističe da je tužba u dijelu u kojem se zasniva na prvom tužbenom razloga nedopuštena iz razloga što tužitelj nije imao interes ishoditi poništenje pobijane odluke.

Dopuštenost

37 Komisija osporava dopuštenost „tužbe koju je [tužitelj] podnio, i to u dijelu u kojem se odnosi na prvi tužbeni razlog“. Po toj osnovi, ona na prvom mjestu u bitnome ističe, prvo, da u predmetu povodom kojeg je donesena presuda Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622), tužitelj nije istaknuo tužbeni razlog koji se temelji na povredi članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003, niti je osporio trajanje sudjelovanja Aragonesasa u predmetnoj povredi, i, drugo, da je nakon presude Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622), zbog nepodnošenja žalbe protiv navedene presude Odluka iz 2008.

postala konačna u pogledu tužitelja u dijelu u kojem mu je njome izrečena novčana kazna od 9 900 000 eura. Ona dodaje da s obzirom na sudsku praksu nije bila dužna omogućiti tužitelju da se koristi djelomičnim poništenjem Odluke iz 2008. koje je proglašeno u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621). Budući da se pobijanom odlukom ne zamjenjuje nego samo mijenja Odluka iz 2008., s jedne je strane tužbeni zahtjev koji se temelji na povredi članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003 nepravodoban i stoga nedopušten, a s druge strane, čak i pod pretpostavkom da je pobijana odluka poništena, tužitelj ne bi imao nikakve koristi od njezina poništenja jer bi Odluka iz 2008. ponovno vrijedila tako da bi mu bila izrečena novčana kazna u iznosu višem od onog koji mu je izrečen pobijanom odlukom. Stoga tužitelj nema pravni interes djelovati protiv pobijane odluke.

38 Na drugom mjestu, Komisija ističe, prvo, da je dopisom od 19. prosinca 2011. tužitelj izričito izrazio, s jedne strane, svoju suglasnost s činjenicom da je jedino on bio odgovoran za plaćanje novčane kazne koja mu se mogla izreći na osnovi razdoblja između 28. siječnja i 31. prosinca 1998. i, s druge strane, svoj interes za donošenje odluke o izmjeni Odluke iz 2008. u što kraćim rokovima, i, drugo, da tijekom upravnog postupka koji se odnosi na pobijanu odluku tužitelj nije istaknuo povredu članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003. Slijedom toga, tužitelj sada ne može osnovano isticati interes za poništenje odluke o izmjeni.

39 Tužitelj ističe u bitnome da je imao pravni interes protiv navedene pobijane odluke s obzirom, s jedne strane, na predmet svoje tužbe, to jest zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke u dijelu u kojem mu je na temelju članka 1. stavka 2. izrečena novčana kazna od 4 231 000 eura, i, s druge strane, na pravne učinke u odnosu na njega iz presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621). Taj interes ne može se dovesti u pitanje s obzirom na njegove izjave u dopisu od 23. siječnja 2012.

40 Uvodno valja istaknuti da je Komisija, odgovarajući na pitanje koje je Opći sud postavio na raspravi, pozivajući je da pojasni doseg istaknutog prigovora nedopuštenosti, navela da se taj prigovor odnosi na prvi tužbeni razlog. Prigovor nedopuštenosti koji je Komisija istaknula valja ispitati s obzirom na to pojašnjenje.

41 U tom pogledu, što se tiče dopuštenosti tužbe za poništenje prema ustaljenoj sudskoj praksi takva tužba koju podiže fizička ili pravna osoba dopuštena je samo pod pretpostavkom da tužitelj ima interes da pobijani akt bude poništen. Taj interes pretpostavlja da poništenje tog akta može samo po sebi svojim rezultatom donijeti korist osobi koja je podnijela navedenu tužbu (vidjeti u tom smislu presudu od 13. srpnja 2000., Parlament/Richard, C-174/99 P, Zb., EU:C:2000:412, t. 33.; presudu od 10. rujna 2009., Akzo Nobel i dr./Komisija, C-97/08 P, Zb., EU:C:2009:536, t. 33. i navedenu sudsku praksu, i presudu od 28. rujna 2004., MCI/Komisija, T-310/00, Zb., EU:T:2004:275, t. 44. i navedena sudska praksa).

42 U ovom slučaju valja istaknuti da Komisija u bitnome smatra da tužitelj nema interes ishoditi poništenje članka 1. stavka 2. pobijane odluke na osnovi prvog tužbenog razloga koji se temelji na povredi članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003. Stoga valja ispitati prigovor nedopuštenosti koji je Komisija istaknula protiv prvog tužbenog razloga s obzirom na gore navedenu sudsku praksu.

43 Kao glavno valja, prvo, istaknuti da je donijevši pobijanu odluku Komisija odlučila, kao što proizlazi iz uvodnih izjava 8. i 9. te odluke, izmijeniti Odluku iz 2008. kako bi tužitelju omogućila da se koristi učincima presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621). Na temelju toga ona je, s jedne strane, odlučila da u članku 1. stavku 1. pobijane odluke skrati razdoblje povrede koje se tužitelju stavlja na teret u Odluci iz 2008. kako bi se, kao što proizlazi iz uvodne izjave 8. pobijane odluke, podudaralo s razdobljem utvrđenim u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), i, s druge strane, da u članku 1. stavku 2. pobijane odluke smanji iznos novčane kazne izrečene tužitelju Odlukom iz 2008. kako bi, kao što proizlazi iz uvodne izjave 9. točke (b) pobijane odluke, odgovarao trajanju novog razdoblja povrede.

44 Drugo, iz utvrđenja u točki 43. gore proizlazi da pobijana odluka, čiji je tužitelj adresat, negativno utječe na tužitelja time što mu se stavlja na teret da je, s jedne strane, tijekom novog razdoblja sudjelovao u povredi o kojoj je riječ u Odluci iz 2008. i da mu je, s druge strane, izrečena novčana kazna u novom iznosu u odnosu na iznos utvrđen u Odluci iz 2008. Po osnovi prvog tužbenog razloga tužitelj nastoji ishoditi poništenje članka 1. stavka 2. pobijane odluke jer mu je Komisija bila izrekla novčanu kaznu nakon isteka roka zastare utvrđenog člankom 25. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1/2003. Tužitelj uopće ne osporava zakonitost članka 1. stavka 1. pobijane odluke u dijelu u kojem je utvrđeno trajanje razdoblja povrede koje mu se sada stavlja na teret.

45 Treće, nesporno je da je povreda o kojoj je riječ u ovom slučaju jedinstvena i trajna povreda. Stoga, u skladu s odredbama druge rečenice članka 25. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, rok zastare predviđen u članku 25. stavku 1. točki (b) navedene uredbe računa se od dana kada je prestala povreda propisa. U ovom slučaju, dok je razdoblje povrede koje se Odlukom iz 2008. tužitelju stavlja na teret prestalo 9. veljače 2000., iz pobijane odluke proizlazi da je novo razdoblje povrede koje se navedenom odlukom tužitelju stavlja na teret prestalo na raniji datum, to jest 31. prosinca 1998., kao što su to stranke priznale odgovarajući na pitanje koje je Opći sud postavio na raspravi.

46 Stoga, budući da je izmjenom trajanja povrede koje se Odlukom iz 2008. prvotno tužitelju stavljalo na teret Komisija utvrdila novi datum od kada se računa rok zastare predviđen člankom 25. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1/2003, ona pogrešno prigovara tužitelju da je u potporu tužbi za poništenje istaknuo prvi tužbeni razlog koji se temelji na povredi navedenog članka, dok ga tužitelj nije istaknuo u predmetu povodom kojeg je donesena presuda Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622).

47 Četvrto, ne može se prihvatiti Komisijin argument prema kojem bi, ako bi se pobijana odluka poništila, to značilo, s obzirom na to da je Odluka iz 2008. postala konačna u odnosu na tužitelja, da bi članak 2. točka (f) te odluke u dijelu u kojem mu izriče novčanu kaznu u iznosu od 9 900 000 eura ostao na snazi, tako da tužitelj ne bi imao koristi od takvog poništenja. Naime, bez potrebe za odlukom o pitanju je li Komisija bila dužna omogućiti tužitelju da se koristi učincima presude Aragonesas, točka 17. gore (EU:T:2011:621), kao što je to utvrđeno u točki 43. *supra*, iz razloga pobijane odluke proizlazi da je Komisija odlučila skratiti trajanje razdoblja povrede koje se Odlukom iz 2008. tužitelju stavlja na teret.

48 Stoga, pod pretpostavkom da Opći sud prihvati tužbu na temelju prvog tužbenog razloga, s obzirom na to da je navedeni tužbeni razlog usmjeren samo protiv članka 1. stavka 2. pobijane odluke, ona bi tada bila djelomično poništena samo u dijelu u kojem je određen novi iznos novčane kazne izrečene tužitelju Odlukom iz 2008., a ne u dijelu u kojem je utvrđeno novo razdoblje povrede koje se tužitelju stavlja na teret i u pogledu kojeg se ocjenjuje zastara ovlasti Komisije da izrekne novčanu kaznu. Slijedom toga, u svrhu ocjene dopuštenosti prvog tužbenog razloga ne treba pretpostaviti da bi učinak presude o djelomičnom poništenju pobijane odluke, na temelju te odluke, bio ponovno važenje iznosa novčane kazne izrečene tužitelju Odlukom iz 2008. s obzirom na obvezu Komisije da poduzme potrebne mjere kako bi postupila sukladno ovoj presudi u skladu s člankom 266. UFEU-a, posebno što se tiče njezine ovlasti da tužitelju izrekne kaznu u pogledu novog razdoblja povrede utvrđenog u članku 1. stavku 1. pobijane odluke (vidjeti presudu CAS Succhi di Frutta/Komisija, T-191/96 i T-106/97, Zb., EU:T:1999:256, t. 62. i navedenu sudsku praksu).

49 Iz toga proizlazi da bi se djelomičnim poništenjem pobijane odluke na temelju prvog tužbenog razloga tužitelju donijela korist u smislu sudske prakse navedene u točki 41. gore. Stoga valja zaključiti da je prvi tužbeni razlog dopušten.

50 Taj se zaključak ne može izmijeniti s obzirom na Komisijin argument prema kojem se tužitelj, dopisom od 19. prosinca 2011., izričito suglasio s činjenicom da je samo on odgovoran za podmirenje novčane kazne koja mu se može izreći odlukom o izmjeni Odluke iz 2008. po osnovi utvrđenog novog razdoblja povrede. Naime, nasuprot onome što Komisija smatra, iz teksta dopisa od 19. prosinca 2011. ne proizlazi da je tužitelj u njemu dao takvu suglasnost. U navedenom dopisu tužitelj iznosi očitovanja u

odnosu na zaključke koje je Komisija namjeravala izvesti nakon presuda Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), i Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622), a osobito što se tiče povrata barem dijela iznosa početne novčane kazne koji mu je bio namijenjen.

51 Nasuprot tome, valja utvrditi da je u dopisu od 23. siječnja 2012. tužitelj obavijestio Komisiju da će sam preuzeti financijsku odgovornost za plaćanje svake kazne koja bi mu bila izrečena na temelju odluke o izmjeni Odluke iz 2008., a povodom, s jedne strane, presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), i, s druge strane, presude Uralita, točka 23. *supra* (EU:T:2011:622).

52 Međutim, prema sudskoj praksi, iako poduzetnikovo izričito ili implicitno priznavanje činjeničnih ili pravnih pitanja tijekom upravnog postupka pred Komisijom može predstavljati dodatni dokaz tijekom ocjene osnovanosti sudske tužbe, njime se ne može ograničiti samo ostvarivanje prava na podnošenje tužbe pred Općim sudom koje fizička ili pravna osoba ima na temelju članka 263. četvrtog stavka UFEU-a. U nedostatku pravne osnove izričito propisane u tu svrhu, takvo ograničenje je suprotno temeljnim načelima zakonitosti i poštovanja prava na obranu. Valja nadalje istaknuti da je pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje zajamčeno člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima koja u skladu s člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom UEU-a ima istu pravnu snagu kao Ugovori. Prema članku 52. stavku 1. Povelje svako ograničenje pri ostvarivanju prava i sloboda priznatih tom Poveljom mora biti predviđeno zakonom (presuda od 1. srpnja 2010., Knauf Gips/Komisija, C-407/08 P, Zb., EU:C:2010:389, t. 90. i 91.).

53 Nadalje, valja utvrditi da se činjenicu, da je tužitelj u dopisu od 23. siječnja 2012. obavijestio Komisiju da sam preuzima financijsku odgovornost za plaćanje svake kazne koja bi mu se mogla izreći po osnovi predmetne povrede, ne može tumačiti na način da se on odrekao pozivanja na odredbe članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003 u pogledu moguće zastare ovlasti Komisije da mu izrekne takvu novčanu kaznu. Naime, samo iz teksta navedenog dopisa proizlazi to da je tužitelj prihvatio da sam snosi odgovornost za plaćanje moguće novčane kazne koju Komisija izrekne.

54 Osim toga valja utvrditi da je u dopisu od 19. prosinca 2011. tužitelj izričito pojasnio da navedeni dopis nema utjecaja na njegov pravni položaj.

55 Stoga se ni tekst dopisa od 19. prosinca 2011. niti tekst dopisa od 23. siječnja 2012. ne može isticati protiv tužitelja u svrhu osporavanja dopuštenosti prvog tužbenog razloga.

56 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja kao neosnovan odbiti prigovor nedopuštenosti koji je Komisija istaknula protiv prvog tužbenog razloga te shodno tome ispitati meritum ovog predmeta.

Meritum

57 U okviru prvog tužbenog razloga, tužitelj prigovara Komisiji, s jedne strane, da je povrijedila članak 25. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1/2003 time što mu je izrekla novu novčanu kaznu nakon isteka roka zastare određenog u tom članku i, s druge strane, da je počinila povredu koja se tiče prava kada je u članku 2. pobijane odluke odlučila zadržati kamate koje su nakon privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela početne novčane kazne koji je jednak novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. navedene odluke.

58 Konkretno, prvo, tužitelj ističe da je na temelju članka 1. stavka 1. pobijane odluke Komisija skratila razdoblje povrede u pogledu Uralite tako da navedeno razdoblje odgovara razdoblju koje je Opći sud utvrdio u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), to jest od 28. siječnja do 31. prosinca 1998.

59 Prije svega, u skladu s odredbama članka 25. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, s obzirom na to da je predmetna povreda kvalificirana kao trajna povreda, rok zastare od pet godina počinje teći od 31. prosinca 1998.

60 Potom, EKA-in zahtjev za primjenu pokajničkog programa od 28. ožujka 2003. kao i odluka Komisije od 30. rujna 2003. da joj, u skladu točkom 15. Obavijesti o suradnji iz 2002., dodijeli uvjetni imunitet ne predstavlja događaje koji bi mogli prekinuti rok zastare u skladu s člankom 25. stavkom 3. Uredbe br. 1/2003. Nadalje, tužitelj ističe da iz Komisijine prakse odlučivanja, a na temelju navedene obavijesti, proizlazi da prvi zahtjev za pružanje informacija smatra radnjom koja prekida vrijeme zastare. Tako je u uvodnoj izjavi 492. Odluke iz 2008. prvi zahtjev za pružanje informacija podnesen 10. rujna 2004. Komisija smatrala događajem koji bi mogao prekinuti rok u ovom predmetu. Ta praksa odlučivanja sprječavala bi Komisiju da sada kao radnju kojom se prekida vrijeme zastare ističe drugu vrstu radnje kao što je odluka o dodjeli uvjetnog imuniteta.

61 Naposljetku, u izostanku bilo kakvog drugog događaja koji bi prekinuo vrijeme zastare, rok zastare utvrđen u članku 25. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 1/2003 istekao je 31. prosinca 2003.

62 Slijedom navedenog tužitelj smatra da mu je izricanjem novčane kazne u članku 1. stavku 2. pobijane odluke, po osnovi trajanja povrede navedene u članku 1. stavku 1. navedene odluke, Komisija povrijedila članak 25. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1/2003.

63 Drugo, tužitelj drži da Komisija, s obzirom na to da je bila prekludirana izreći mu novu novčanu kaznu u pobijanoj odluci, nije mogla u članku 2. navedene odluke zakonito zadržati kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela te početne novčane kazne koji odgovara novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. navedene odluke, to jest 4 231 000 eura.

64 Treće, u replici tužitelj prije svega ističe da u svrhu odlučivanja o pitanju, je li na temelju odredaba članka 25. Uredbe br. 1/2003 Komisija bila prekludirana izreći mu novčanu kaznu i je li stoga bila ovlaštena zadržati kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela te početne novčane kazne koji odgovara novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. pobijane odluke, valja utvrditi je li djelomično poništenje Odluke iz 2008. na temelju presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), proizvelo učinke u odnosu na njega. Po toj osnovi ističe da je u dijelu u kojem je utvrđena njegova solidarna odgovornost za predmetnu povredu koja potječe samo od protupravnog ponašanja Aragonesasa, i to samo zbog odlučujućeg utjecaja koji je on izvršavao na Aragonesas i njegove subrogacije u prava i obveze EIA-e, djelomično poništenje Odluke iz 2008. na temelju presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), proizvelo učinke u odnosu na njega. Stoga on mora imati koristi od moguće zastare novčane kazne koja je solidarno izrečena u odnosu na njega i Aragonesas.

65 Potom tužitelj smatra da mu je Komisija pobijanom odlukom izrekla novu novčanu kaznu jer je u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), Opći sud u cijelosti poništio novčanu kaznu koja mu je solidarno s Aragonesasom izrečena Odlukom iz 2008. Shodno tome pobijana odluka podliježe svim pravilima o zastari kao što su ona utvrđena u članku 25. Uredbe br. 1/2003.

66 Naposljetku, čak i ako je rok zastare bio prekinut od dana donošenja odluke Komisije od 30. rujna 2003. o dodjeli uvjetnog imuniteta EKA-i te vodeći računa o prekidu roka zastare predviđenom u članku 25. stavku 6. Uredbe br. 1/2003, kazna izrečena pobijanom odlukom bila je izrečena nakon isteka najdužeg vremena zastare od deset godina predviđenog člankom 25. stavkom 5. iste uredbe.

67 Komisija osporava sve argumente iznesene u potporu prvom tužbenom razlogu.

68 Uvodno Opći sud utvrđuje da se prvi tužbeni zahtjev zasniva na dva prigovora, oba povezana s pogreškom koja se tiče prava. Što se tiče drugog prigovora, iz tužbe proizlazi da tužitelj nije odredio pravno pravilo koje je prema njegovu mišljenju Komisija povrijedila time što je u članku 2. pobijane odluke odlučila zadržati kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela te početne novčane kazne koji odgovara novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. navedene odluke.

69 Ipak valja prije svega istaknuti da u okviru drugog tužbenog razloga tužitelj smatra da je Komisija povrijedila članak 266. UFEU-a time što u biti, odlučivši u članku 2. pobijane odluke zadržati iznos nove novčane kazne koju mu je izrekla kao i kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi navedenog iznosa, nije izvela sve zaključke iz presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621).

70 U odgovoru na pitanje koje je Opći sud postavio na raspravi u vezi s dosegom drugog tužbenog razloga, tužitelj je priznao, kao što je zabilježeno u zapisniku s rasprave, da se članak 2. pobijane odluke odnosi samo na kamate nastale po osnovi novog iznosa novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. navedene odluke. Stoga drugi tužbeni razlog treba tumačiti na način da tužitelj osporava samo odluku Komisije u članku 2. pobijane odluke da zadrži kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela te početne novčane kazne koji odgovara novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. navedene odluke.

71 S obzirom na prethodna razmatranja valja utvrditi da je drugi prigovor iznesen u potporu prvom tužbenom razlogu istovjetan razlozima koje je tužitelj iznio u potporu drugom tužbenom razlogu koji se temelji na povredi članka 266. UFEU-a. Stoga prije svega valja drugi prigovor prvog tužbenog razloga tumačiti s obzirom na drugi tužbeni razlog i na toj osnovi zaključiti da navedenim prigovorom tužitelj ističe povredu članka 266. UFEU-a. Zatim, s obzirom na istovjetnost predmeta drugog prigovora prvog i drugog tužbenog razloga, to jest zato što se s oba ističe povreda članka 266. UFEU-a, iste valja ispitati zajedno. Naposljetku, iz teksta prvog tužbenog razloga u bitnome proizlazi da se drugi dio navedenog tužbenog razloga zasniva na utvrđenju da je njegov prvi dio osnovan. Naime, tužitelj smatra da je samo pod uvjetom da je bila prekludirana izreći mu novčanu kaznu u novom iznosu, Komisija nezakonito zadržala kamate koje su od privremenog plaćanja početne novčane kazne nastale po osnovi dijela te početne novčane kazne koji odgovara novom iznosu novčane kazne određene u članku 1. stavku 2. pobijane odluke. Slijedom navedenog, valja zaključiti da se drugi tužbeni razlog i drugi prigovor prvog tužbenog razloga zasnivaju, na isti način, na prethodnom utvrđenju koje je iznio Opći sud o osnovanosti prvog dijela prvog tužbenog razloga.

72 Što se tiče prvog prigovora prvog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003, valja primijetiti da se istim u bitnome od Općeg suda traži utvrđenje da je Komisija bila prekludirana tužitelju izreći novčanu kaznu.

73 Na prvom mjestu valja istaknuti da se prvi dio prvog tužbenog razloga zasniva na pretpostavci prema kojoj je Opći sud u presudi Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), u cijelosti poništio članak 2. točku (f) Odluke iz 2008., tako da je u pobijanoj odluci Komisija donijela novu odluku o izricanju novčane kazne tužitelju.

74 Ta se pretpostavka pokazala pogrešnom. Naime, iz teksta točke 2. izreke presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), izričito proizlazi da je Opći sud poništio članak 2. točku (f) Odluke iz 2008. „u dijelu u kojem je utvrđen iznos novčane kazne od 9 900 000 eura“. Stoga je poništenje navedenog članka Odluke iz 2008., upotrebom izraza „u dijelu u kojem“, djelomično jer je ograničeno samo na iznos određene novčane kazne i ne odnosi se na odluku Komisije da izrekne novčanu kaznu.

75 To tumačenje članka 2. točke (f) Odluke iz 2008. potkrjepljuju razlozi presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), koji se nalaze u točkama 247., 258., 302. i 303. navedene presude, kako su navedeni u točkama 18. do 21. gore.

76 Slijedom navedenog, iz izreke i razloga presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621), proizlazi da je Opći sud poništio članak 2. točku (f) Odluke iz 2008. samo u dijelu u kojem je tamo Komisija utvrdila iznos novčane kazne. Opći sud ni na koji način nije poništio navedeni članak u dijelu u kojem je Komisija na temelju odredaba članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003 odlučila solidarno izreći novčanu kaznu Aragonesasu i tužitelju.

77 Nasuprot onome što tužitelj smatra, Komisija u pobijanoj odluci nije donijela novu odluku da mu izrekne novčanu kaznu. Naime, cilj i učinak navedene odluke je djelomično održati novčanu kaznu prvotno izrečenu tužitelju Odlukom iz 2008. u visini od 4 231 000 eura, to jest u iznosu navedenom u članku 1. stavku 1. točki (f) pobijane odluke. Stoga radi ocjene osnovanosti prvog dijela prvog tužbenog razloga koji se temelji na zastari ovlasti Komisije da izrekne novčanu kaznu tužitelju, valja voditi računa o datumu na koji je Komisija odlučila tužitelju izreći tu kaznu, to jest o datumu Odluke iz 2008., odnosno 11. lipnja 2008., a ne o datumu pobijane odluke koja je, kao što to proizlazi iz ove potonje odluke, za cilj imala omogućiti tužitelju da se koristi učincima presude Aragonesas, točka 17. *supra* (EU:T:2011:621).

78 Na drugom mjestu, što se tiče zastare utvrđene u članku 25. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 1/2003, valja podsjetiti da prema navedenom članku u vezi s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) iste uredbe, ovlast dodijeljena Komisiji, da poduzetnicima propisuje novčane kazne ako bilo namjerno ili nepažnjom krše odredbe članka 101. UFEU-a, podliježe roku zastare od pet godina.

79 Na temelju članka 25. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, zastara počinje teći od dana počinjenja povrede propisa. Međutim, u toj istoj odredbi je pojašnjeno da se u slučaju kontinuirane ili ponavljane povrede vrijeme zastare računa od dana kada je prestala povreda propisa.

80 Člankom 25. stavkom 3. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 predviđeno je da navedeno vrijeme zastare prekida svaka radnja koju poduzme Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje s ciljem istrage ili vođenja postupaka u vezi s povredom propisa, to jest osobito Komisijini pisani zahtjevi za dostavu informacija, pri čemu prekid zastare nastupa danom kada je najmanje jednom poduzetniku ili udruženju poduzetnika koje je sudjelovalo u povredi propisa dostavljen podnesak.

81 U skladu s člankom 25. stavkom 4. Uredbe br. 1/2003 prekid zastare primjenjuje se na „sve“ poduzetnike ili udruženja poduzetnika koji su sudjelovali u povredi propisa (presuda od 27. lipnja 2012., Bolloré/Komisija, T-372/10, Zb., EU:T:2012:325, t. 201.).

82 U pogledu prve rečenice članka 25. stavka 5. Uredbe br. 1/2003, njime je osobito predviđeno da poslije svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

83 U ovom je slučaju, prvo, nesporno između stranaka da je predmetna povreda jedinstvena i trajna povreda. Stoga, u skladu s odredbom druge rečenice članka 25. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, rok zastare predviđen u članku 25. stavku 1. točki (b) navedene uredbe računa se „od dana kada je prestala povreda propisa“, odnosno kako je to utvrđeno u točki 45. gore, od 31. prosinca 1998. U izostanku događaja koji bi prekinuo vrijeme zastare, rok zastare od pet godina iz članka 25. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2003, morao je načelno isteći 31. prosinca 2003.

84 Drugo, valja ispitati je li, kao što Komisija ističe, rok zastare od pet godina predviđen člankom 25. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1/2003 bio prekinut prije 31. prosinca 2003. radnjom Komisije u smislu članka 25. stavka 3. iste uredbe.

85 U tom pogledu valja podsjetiti da prema sudskoj praksi iz odredaba članka 25. stavaka 3. i 4. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da u slučaju sudjelovanja poduzetnika u povredi, to jest kada je poduzetnik kao takav označen u pobijanoj odluci, za njega važi prekid zastare uzrokovan dostavom podneska u vezi s istragom ili postupkom barem jednom poduzetniku (njemu ili drugom) za kojeg je također utvrđeno

da je sudjelovao u povredi. Radnje koje prekidaju zastaru stoga proizvode učinke *erga omnes* prema svim poduzetnicima koji su sudjelovali u predmetnoj povredi (vidjeti u tom smislu presudu Bolloré/Komisija, točka 81. *supra*, EU:T:2012:325, t. 201., 205. i 211.).

86 U ovom slučaju valja utvrditi da je za tužitelja u pobijanoj odluci utvrđeno da je sudjelovao u povredi. Slijedom toga, pod pretpostavkom da se u ovom slučaju utvrdi postojanje radnje koja prekida zastaru, to bi se dakle moglo istaknuti protiv tužitelja.

87 Nadalje, valja se upitati o tome treba li, kao što to Komisija ističe, njezinu odluku od 30. rujna 2003., da u skladu s člankom 15. Obavijesti o suradnji iz 2002. dodijeli EKA-i uvjetni imunitet, kvalificirati kao radnju koja prekida zastaru u smislu članka 25. stavka 3. Uredbe br. 1/2003.

88 U tom pogledu valja podsjetiti, s jedne strane, da prema sudskoj praksi navođenje sadržano u članku 25. stavku 3. Uredbe br. 1/2003 i započeto prilogom „posebno“ uopće nije taksativno i da se tom odredbom prekid zastare ne podvrgava dostavljenom podnesku ili pisanom nalogu za pretragu (vidjeti po analogiji presudu od 15. listopada 2002., Limburgse Vinyl Maatschappij i dr./Komisija, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P, Zb., EU:C:2002:582, t.141. i 162.) i, s druge strane, da se prekid zastare koji predstavlja iznimku u odnosu na načelo petogodišnjeg razdoblja zastare mora kao takav usko tumačiti (presuda 19. ožujka 2003., CMA CGM i dr./Komisija, T-213/00, Zb., EU:T:2003:76, t. 484.).

89 Osim toga iz odredaba prve rečenice članka 25. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da za prekidanje zastare u smislu navedene uredbe Komisija mora poduzeti radnju osobito „s ciljem istrage ili vođenja postupaka u vezi povrede propisa“.

90 Što se tiče pokajničke politike koju Komisija provodi, Sud je presudio da pokajnički programi predstavljaju korisne alate u učinkovitoj borbi za otkrivanje i okončanje povreda pravila tržišnog natjecanja pa stoga služe cilju djelotvorne primjene članaka 101. i 102. UFEU-a (presuda od 14. lipnja 2011., Pfleiderer, C-360/09, Zb., EU:C:2011:389, t. 25.).

91 Isto tako Opći sud smatra da je „tako cilj pokajničkog programa istraga, suzbijanje i odvraćanje od praksi koje su dio najtežih povreda članka 101. UFEU-a“ (presuda od 9. rujna 2011., Deltafina/Komisija, T-12/06, Zb., EU:T:2011:441, t. 107.).

92 Opći sud je također presudio da dodjela uvjetnog oslobađanja od kazni podrazumijeva stvaranje posebnog postupovnog statusa, koji proizvodi određene pravne učinke, tijekom upravnog postupka u korist poduzetnika koji ispunjava uvjete propisane točkom 8. Obavijesti o suradnji iz 2002. (presuda Deltafina/Komisija, t. 91. *supra*, EU:T:2011:441, t. 114.).

93 Kao što proizlazi iz točaka 103. do 118. presude Deltafina/Komisija, točka 91. *supra* (EU:T:2011:441), koje se odnose na pokajnički program koji Komisija uspostavlja, dodjela uvjetnog imuniteta podnositelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne doprinosi potpunoj učinkovitosti navedenog programa time što se povoljniji tretman nudi poduzetnicima koji s Komisijom surađuju u istragama o tajnim zabranjenim sporazumima u vezi s praksama koje su dio najtežih povreda članka 101. UFEU-a (presuda Deltafina/Komisija, točka 91. *supra*, EU:T:2011:441, t. 103. i 105.). Stoga u zamjenu za svoju aktivnu i dobrovoljnu suradnju u istrazi te olakšavanje Komisijine zadaće koja se sastoji u utvrđivanju i suzbijanju povreda pravila tržišnog natjecanja, ti poduzetnici mogu ostvariti povoljniji tretman glede novčanih kazni koje bi im u protivnom bile izrečene ako zadovoljavaju uvjete propisane u Obavijesti o suradnji iz 2002. (presuda Deltafina/Komisija, t. 91. *supra*, EU:T:2011:441, t. 108.).

94 Osim toga, valja podsjetiti da je točkom 8. Obavijesti o suradnji iz 2002. predviđeno kako slijedi:

„Komisija priznaje oslobađanje od svake kazne, koja bi inače bila određena za poduzetnika:

(a) ako je to prvi poduzetnik koji dostavlja dokaze koji, prema mišljenju Komisije, omogućuju donošenje odluke kojom se nalaže nadzor na temelju članka 14. stavka 3. Uredbe 17. vezano uz navodni kartel koji utječe na Zajednicu; ili

(b) ako je to prvi poduzetnik koji dostavlja dokaze koji, prema mišljenju Komisije, omogućuju utvrđivanje povrede članka [101. UFEU-a] u odnosu na navodni kartel koji utječe na Zajednicu.“

95 Prema točki 11. podtočkama (a) do (c) Obavijesti o suradnji iz 2002.:

„Osim uvjeta iz točke 8. [podtočke] (a) i točke 9. ili točke 8. [podtočke] (b) i točke 10., ovisno o slučaju, kako bi se priznalo oslobađanje od kazne moraju biti ispunjeni u svakom slučaju sljedeći kumulativni uvjeti:

(a) poduzetnik surađuje s Komisijom u potpunosti, kontinuirano i brzo tijekom cijelog upravnog postupka te joj dostavlja sve dokaze vezane uz navodnu povredu koji mu dođu u posjed ili su mu dostupni. On osobito mora biti njoj na raspolaganju za brzo odgovaranje na svaki zahtjev koji bi mogao doprinijeti utvrđivanju činjenica;

(b) poduzetnik okončava svoje sudjelovanje u navodnoj nezakonitoj aktivnosti najkasnije u trenutku u kojem dostavi dokaze iz točke 8. [podtočke] (a) [ili] (b), ovisno o slučaju;

(c) poduzetnik nije svojim djelovanjem prisilio druge poduzetnike na sudjelovanje u povredi.“ [neslužbeni prijevod]

96 S obzirom na razmatranja izložena u točkama 90. do 95. gore, valja prije svega istaknuti da pokajnički program izravno doprinosi punoj učinkovitosti politike provođenja postupaka u vezi s povredom pravila Europske unije o tržišnom natjecanju za koja je Komisija odgovorna. Zatim, odluka o dodjeli uvjetnog imuniteta podnositelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne pokazuje da njegov zahtjev ispunjava preduvjete za to da se nakon upravnog postupka može pod određenim uvjetima koristiti konačnim imunitetom. Naposljetku, taj postupovni status, dodijeljen podnositelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne odlukom da mu se da uvjetni imunitet, obvezuje zainteresiranu stranku da se u svrhu korištenja konačnim imunitetom i do donošenja Komisijine konačne odluke ponaša u skladu s uvjetima utvrđenima u točki 11. podtočakama (a) do (c) Obavijesti o suradnji iz 2002. To ponašanje podnositelja zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne obilježava osobito obveza, s jedne strane, da surađuje s Komisijom u potpunosti, kontinuirano i brzo tijekom cijelog upravnog postupka i, s druge strane, da Komisiji dostavlja sve dokaze vezane uz navodnu povredu koji mu dođu u posjed ili su mu dostupni.

97 Slijedom toga je odluka o dodjeli uvjetnog imuniteta podnositelju zahtjeva za oslobođenje ili ublažavanje kazne, u dijelu u kojem mu se dodjeljuje takav postupovni status, bitna da se Komisiji omogući istraga i vođenje postupaka u vezi s navodnom povredom. Stoga valja zaključiti da je cilj te postupovne radnje, koju je Komisija poduzela, istraga ili vođenje postupaka u vezi s povredom propisa u smislu prve rečenice članka 25. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 i može se stoga kvalificirati kao radnja koja prekida zastaru. Kao što je navedeno u točki 85. gore, takva radnja koja prekida zastaru proizvodi učinke *erga omnes* prema svim poduzetnicima koji su sudjelovali u predmetnoj povredi.

98 U pogledu zaključka izvedenog u točki 97. gore, valja ustvrditi da je u ovom slučaju zastara koja je u odnosu na tužitelja počela teći 31. prosinca 1998. bila prekinuta četiri godine i dva mjeseca poslije odlukom Komisije od 30. rujna 2003. o dodjeli uvjetnog imuniteta EKA-i. Vrijeme zastare je zbog toga ponovno počelo teći od nule, od te odluke, te je jedanaest mjeseci i deset dana poslije tijek zastare

ponovno bio prekinut Komisijinim zahtjevom za pružanje informacija od 10. rujna 2004., koji je bio upućen, među ostalim, Aragonesasu. Vrijeme zastare je stoga ponovno počelo teći od nule do donošenja Odluke iz 2008. dana 11. lipnja 2008., to jest tri godine i devet mjesec poslije. Stoga, s obzirom na zaključak izveden u točki 77. gore, prema kojem valja voditi računa o datumu na koji je Komisija odlučila tužitelju izreći novčanu kaznu, to jest o datumu Odluke iz 2008., odnosno 11. lipnja 2008., potonja odluka, čiji su učinci pobijanom odlukom djelomično zadržani u visini od 4 231 000 eura u pogledu iznosa novčane kazne, donesena je u roku zastare od pet godina predviđenom u članku 25. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 1/2003.

99 S jedne strane, taj se zaključak ne može dovesti u pitanje argumentom koji je tužitelj iznio i prema kojem je Komisija u uvodnoj izjavi 492. Odluke iz 2008. odredila prvi zahtjev za pružanje informacija od 10. rujna 2004. kao radnju koja je prekinula zastaru u ovom predmetu. Naime, činjenica da je u Odluci iz 2008. Komisija uputila na tu radnju ne može spriječiti da se sada poziva na prethodnu radnju, kao što je odluka od 30. rujna 2003. za koju je ona smatrala da je također mogla prekinuti tijek navedene zastare. Naime, iz teksta navedene uvodne izjave izričito proizlazi da je prema mišljenju Komisije rok zastare bio prekinut „najkasnije“ 10. rujna 2004. Stoga Komisija uopće nije otklonila mogućnost da su druge radnje prije zahtjeva za podatke od 10. rujna 2004., kao što je odluka Komisije od 30. rujna 2003. o dodjeli uvjetnog imuniteta EKA-i, također mogle prekinuti tijek zastare.

100 S druge strane, tužitelj se pogrešno poziva na praksu odlučivanja, koja je prema njegovu mišljenju do danas prevladala u odlukama Komisije, kako bi tvrdio da je Komisija bila dužna kao radnju koja je prekinula zastaru utvrditi prvi zahtjev za pružanje informacija koji je bila uputila 10. rujna 2004. jednom od adresata Odluke iz 2008. Naime, kao što proizlazi iz svih razloga izloženih u točkama 84. do 97. gore, činjenica kvalifikacije radnje Komisije kao radnje koja prekida zastaru, zasniva se na primjeni zakonodavnih odredaba koje se u ovom slučaju temelje, među ostalim, na članku 25. Uredbe br. 1/2003, kao što ih u zadnjem stupnju tumače sudovi Unije. Stoga ga ranija praksa Komisije, na koju se tužitelj poziva, ne može spriječiti da pod nadzorom sudova Unije utvrdi druge vrste radnji koje prekidaju zastaru osim prvog zahtjeva za pružanje informacija.

101 Na trećem mjestu, što se tiče tužbenog razloga koji je tužitelj istaknuo u replici i koji se temelji na povredi članka 25. stavka 5. Uredbe br. 1/2003., valja podsjetiti da na temelju članka 76. Poslovnika Općeg suda tužba treba sadržavati, među ostalim, sažeti prikaz tužbenih razloga. Nadalje, na temelju ustaljene sudske prakse, neovisno o terminološkim pitanjima, taj sažeti prikaz treba biti dovoljno jasan i precizan da bi omogućio tuženiku da pripremi svoju obranu, a Općem sudu da odluči o tužbi po potrebi bez traženja dodatnih podataka. Naime, da bi tužba bila dopuštena, potrebno je da činjenični i pravni elementi na kojima se ona temelji proizlaze, barem sažeto, ali na smislen i razumljiv način, iz teksta same tužbe, sve kako bi se osigurala pravna sigurnost i dobro sudovanje (vidjeti presudu od 27. rujna 2006., Roquette Frères/Komisija, T-322/01, Zb., EU:T:2006:267, t. 208. i navedenu sudsku praksu). U skladu s ustaljenom sudskom praksom, svaki tužbeni razlog tužbe kojom se pokreće postupak koji nije dovoljno jasan treba smatrati nedopuštenim. Isto se zahtijeva kada se u prilog tužbenom razlogu iznosi prigovor. Kada je riječ o apsolutnoj zapreci vođenju postupka, Opći sud može u slučaju potrebe taj prigovor nedopuštenosti istaknuti po službenoj dužnosti (vidjeti presudu od 14. prosinca 2005., Honeywell/Komisija, T-209/01, Zb., EU:T:2005:455, t. 54. i 55. i navedenu sudsku praksu).

102 U ovom slučaju valja ustvrditi da tužitelj nije ni na koji način u tužbi naveo, čak ni u bitnome, povredu članka 25. stavka 5. Uredbe br. 1/2003 u dijelu u kojem određuje najduži rok zastare od deset godina kojim Komisija raspolaže za izricanje novčane kazne. Stoga, kao što Komisija ističe, valja odbaciti kao nedopušten tužbeni razlog koji je istaknut u stadiju replike i koji se temelji na povredi članka 25. stavka 5. Uredbe br. 1/2003.

103 Podredno valja utvrditi da je navedeni tužbeni razlog u svakom slučaju očito neosnovan. Naime, rok zastare od deset godina određen člankom 25. stavkom 5. Uredbe br. 1/2003 računa se od 31. prosinca 1998. i trebao je isteći najranije 31. prosinca 2008., pod pretpostavkom da nije bio prekinut u skladu s

odredbama članka 25. stavka 6. iste uredbe. Međutim, bez potrebe za izračunavanjem trajanja takvog mogućeg prekida, valja ustvrditi da je Odluka iz 2008., čiji su učinci, kao što proizlazi iz točke 77. gore, pobijanom odlukom djelomično zadržani u visini od 4 231 000 eura u pogledu iznosa novčane kazne, donesena 11. lipnja 2008., to jest više od šest mjeseci prije datuma 31. prosinca 2008.

104 S obzirom na sva prethodna razmatranja, prvi prigovor prvog tužbenog razloga valja odbiti kao neosnovan.

105 S obzirom na razmatranja u točki 71. gore, koja se tiču odnosa, s jedne strane, prvog prigovora prvog tužbenog razloga i, s druge strane, drugog prigovora prvog i drugog tužbenog razloga, a zbog toga što prvi prigovor prvog tužbenog razloga treba odbiti kao neosnovan, tužbu valja odbiti u cijelosti a da nije dakle potrebno odlučiti o drugom prigovoru prvog tužbenog razloga ili o drugom tužbenom razlogu.

Troškovi

106 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, treba mu naložiti snošenje troškova sukladno zahtjevu Komisije.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (drugo vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Društvo Corporación Empresarial de Materiales de Construcción, SA, snosit će vlastite troškove i troškove Europske komisije.**

Martins Ribeiro Gervasoni Madise

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 6. listopada 2015.

Potpisi